

تورلۇق يۇرتى

توركلرك فائىدەسنە چاليشير

اون بىش كۈندە بىر چىقار

يىل ۷ - جلد ۱۴ - عمومي صاىى ۱۶۱

۱۵ اغستوس ، ۱۳۳۴ - صاىى ۱۱

افراسیاب کیمدر؟

۳

ابوریمان الیرونی کی ملوک ایرانی دورت طبقه یه تقسیم وهر برینک ظهور وانقراضنی بوجودوله کوره تعیین ایدیور . بوتقسیماته کوره برنجی طبقه یی تشکیل ایدن پیشدادیانک ظهوری هبوط آدمدن (۲۲۴۴) وانقراضنی ده (۴۶۰۰) ییل صوکره کوستریور .

توران خاقان مشهوری (طورخان) ، ایران شاهی فریدونک اوغلو کوسترلدیکنه وایرج بن فریدونی اولدوروب ایرانی استیلا ایلدیکنه باقبلیسه فریدونک خلفی ومعاصری اولور .

جامع الدوله . پیشدادیانک مجموعه وهر برینه ویریلن دور سلطنت حساب ایدیاهرک (۴۶۰۰ !) ییل ، هبوط ایله هجرت اراسی اولان (۶۲۱۶) دن تنزیل وفریدونک وفاتندن تاریخ انقراضنه قدر کچن (۱۹۲) ییل ده علاوه ایدیلیرسه طورخانک ، هجرتدن (۱۸۰۸) ییل قدر اول ظهوری تخمین ایدیله ییلیر .

طورخان ایله برس خان (افراسیاب) اراسنده موجود اولان بطوننه کوره طورایقلا ویریلن (۴۰۰) ییل قدر دور سلطنتی ، بالاده کی (۱۸۰۰) ییلدن تنزیل ایده لم: برس خانک دور حکومتی ، خاقانلی هجرتدن (۱۲۰۰) ییل قدر اول اولدیغنی تقریب ایده ییلیرز .

بوعتبار وتقریب ، درویش احمد اقدینک جدولندن مستفاد اولمقده در . فقط ابوریمانک اعتباری شو تقریبه (۱۷۰) ییل قدر مخالف کلیور .

۴۳۱۷

اوچنجی سؤال — افراسیابک زمانی ، قرون اولی ده هانکی عصره تصادف ایدر؟ ایدی . بوسؤالک جوابنی تدارک ایده ییلیمک ایچون قرون اولی ده استعمال ایدلمش . اولان تاریخلره بر کوز کزدیرمک لازمدیر . چونکه تاریخلر تعدد ایلدیکی مناسبتله بونلرک ایچنده ارادیغمز زمانی تعیین ایتک برآز مشکل اولور .

قرون اولی تاریخی ، قبل الاسلام ازمئه مجهوله ده جریان ایتش اولان حادثه لرک زمانلرینی ، تقریبی برصورتده اکلایه ییلیمک ایچون وضع ایدلمش ییل اشارتلیدر . بواشارتلیر ، هرملتنک کنذینه کوره مهم کوردیکی حادثه لر اعتباریله پک مختلفدر . بونلرک ایچنده اک مشهوری اوچ دورلودر . برنجیسی هبوط آدم تاریخی ، ایکنجیسی وقوع طوفان تاریخی ، اوچنجیسی میلاد عیسی تاریخی در .

شو اوچ تاریخی ، قوتلو پیغمبریمز اقدیمز حضر تلیرنک هجرتیله مقایسه ایدرک ازمئه مجهوله ده کچن حادثه لرک مدتلینی ، ییللرینی بردرجه تقریب وتخمین ایده ییلیرز . ایشه بوتقریبی جامع الدولک ترتیب ایلدیکی جدول مختصر کوسترمکده در . جامع الدولک یاپدینی جدولده کوره هبوط آدم تاریخی ایله هجرت نبویه آراسی (۶۲۱۶) ، وقوع طوفان تاریخی ایله هجرت آراسی (۳۹۶۴) ، میلاد عیسی تاریخی ایله هجرت آراسی ده (۶۳۱) ییلدر .

جامع الدول صاحبی درویش احمد اقدی ،

دولتی (واریدی . بویکی شانی دولت خاندانی
اراستده عصرلردن بری دوام ایدن مناسبات ،
بعضاً قانلی مصادمانه منجر اولوردی .

بومصادمه لرك براقیدی ایزلر ، توران ایله
ایرانك صوك حدودی اوهرق جیحون ایرماغنی
کوستریور ؛ بویارماق ایرانی توراندن آیران
برحد فاصل، تشکیل ایدیور ؛ جیحونك اشاغی
طرفلرنده یاشایان تورک خانلقلری ده کندی
وارلقلرینی ایران حمایه سنده قورویه بیلیورلردی .
جیحونك یوقاری طرفلرینه حاکم اولان
طوراقانلو خاندانی صوك زمانلرده ایرانك
اکتساب ایلدیکی قوته دایانه میهرق سیحونه قدر
چکیلیمش ، ایران حکمداری (منوچهر)
تورانه غلبه ایدرک طوراقانلو حکمداری
(یاسارقان) ایله خلفی (طوغیج قان) مقتول
اولمشدی .

بویوزغون توران اینلی هرچ و مرج اییدی .
شرق ، غرب و شمال تورکلرینی بربرندن آیریدی .
سیحونك یوقاری سنده یاشایان تورک خانلردن
هربری کندی ایلنده یالکیز قالدی . باشقاسی
طانییدی .

پك كنچ ایکن مقتول اولان طوغیج قانك
دنیا ده براقیدی (برس ، قرچیغاس) آدلی
ایکی اوغلو پك کوچوک ایدیلر . بونلرك طر-
فدن نائبه حکومت اولهرق والدلری (سبک
خانون) طوراقان تختنه چکیلیمش ايسه ده تورک
خانلری بونی طانیماقلری جهته خاقانلق دوری
بویوزدن ختامه ایرمشدی .

سبک خان (۱) طوراقانلو خاندانیدن

(۱) سبک ، سبکاک ، سیبای : لغة سوغلی ،
اوقشامغه لایق وسوزولش معناینددر .

شویله که : ابوریحمان البیرونی ، ملوک ایران
ایچون یایدیغی جدولده (توارالترکی الغالب علی العراق)
دیدیکی طوراخانك حداسنه « یب ۲۳۳۱ »
اشارتی قومیشدی .

ابوریحمانك اعتباری ، طوفان تاریخی اولد-
یغنه کوره شوعده ، طوفان ایله هجرت اراستده
کچدیکی اعتبار ایدیلن (۳۹۶۴) ییلدن تنزیل
ایدیلیرسه طوراخانك ظهوری ، هجرتدن (۱۶۳۳)
وبرس خانك زمانی ده (۱۲۳۳) ییل قدر اول
اولدیغی اکلانیلیر .

کوریلیرکه درویش احمد افندیك جدو-
لدن چیقاریلان (۱۴۰۸) ییل ، ابوریحمانك
جدولنه کوره (۱۲۳۳) ییل اولیور . مرأت
العبرده دیاربکرلی سعید یاشانك طبقه کیانیانی
یازارکن قبول ایتدیکی تاریخلر ، ابوریحمانك
حساباته موافق اولدیغنه نظراً بوجدولدن اقتباس
معلومات ایلدیکی ظن اولتور .

شویکی تاریخك هانکیسی دوغرودر ؟ بونی
کسدره جك قطعی برتاریخ المزدده یوقدر .
هر حالده شو محققدرکه هرایکی اعتبار اوزرینه ده
خاقانلغی زمانی ، هجرتدن بیک ییلدن زیاده اول
اولان (برس خان) توران حکمدارلردن
پك مشهور برخاقان ایدی .

باباسی (طوغیج خان) طوراخانلو دونتک
صوك حکمداری ایدی . پك كنچ ایکن کاشغر
ایلنده طوراخان تختنه ، آلتون شینه اوطوردی .
قاین پدیری و باباسنك عموجه زاده سی اولان
(اسروچار) ده سالاری یعنی سرعسکری اولدی .

طوران ایلنده حکومت ایدن طوراخانلو
دولته معاصر اولهرق ایرانده (آل فریدون

تختنه لايق اولديغنى اثبات ايدييوردي . بونك
ايچون طوراقان اينه حاكم اولدى .

برس قان ، شجاعتنه عقل وتديبرى معين
اوله رق تورك وارلغنى يكيدين قورمق ايستهدى .
طورايقلردن منتظم براردو ميدانه كتيردى .
بواردويى آريجه بريرده اسكان ايئدى . .
بورايه (اردو كند) دىندى . (۱) برس قان
بوراسى اقامتكاه اولدى .

برس قانك شورادوسى ، صايجه احتمالكه
آز و اوافاقدى . فقط هر حالده بىلكنى بيلمىش ،
بوده دىننه صارلمىش ، حيات مليه سنى قورتارمق
ايچون اولومه تسليم نفس ايتىش فدا كارلردن
متشكل وقوة معنويه سنى پك بويوكدى .

برس قان ، ايران دولتك نظرندن كيزله مكه
مجبور اولديغى بويله سويته عرفانى يوكسك ،
قوة ايمانى متين ، پك فدا كاربراردو كولككسند
تورك خانلرىنى كيزلى تدابير ايله تختى اطرافته
طوبلادى . بوندن صوكره سيحونى كچوب
توركستانه يورودى . ايرانه قارشى ميدان
اوقودى .

ايران حكمدارى منوچهر ، كنج ودينج
خاقانى توركستانده قارشىلادى . بويوك برحاربندن
صوكره بوزولدى . قاجوب التجا ايتدىكى
طبرستانده بوتون توركستانى برس قان توك
ايدىرك برصلح معاھدە سنى امضا ايلدى .

بووقعه يى (صحائف الاخبار) شويله يازيور:
« منوچهر ك پادشاهلغندن التمش سنه مرورنده
تور اولادندن افراسياب تركى خروج ايدوب
منوچهر دن جدينك انتقامنى آلىق قصدى ايله
اوزرينه كلدى . »

(۱) ديوان لغات الترك ج ۱ ص ۱۱۲

۴۳۱۹

(اسروچار) ابن سامور بن ايرس بن تورك
خانك قيزى ، طوغچ قانك زوجە سى و برس الب
(افراسياب) كده والده سى ايدى . عربلر بوكا
« سيمك بنت اسروسهر بن سامر » ديمشلردر .
على المسعودى ، برس قانك والده سنى بيان
ايدركن شويله يازيور « وهوفرسان بن سيمك
بنت اسروسهر بن ترك و ترك هذا جد سامر » .
تورك ديلنده با ايله ميمك تبادلى پك شايعدر .
بن - من ، بنك - منك ، بون - مون ، بىك -
مينك كى .

سيك خانك قرداشى (بيروقان ، پيران) ،
(طوغچ قانك اوغللىرى (برس ، قرچىغاس)
البلره آتا بك اولدى . بونلرى كوزلجه تربيه
ايتدى . آتالرينك اوچلرىنى آل فريدوندىن آلىق
ايچون ايريشديردى .

ايران تاريخى شهنامه ده (افراسياب ،
كرشيوز ، پيران) دىنيلن توران قهرمانلرى ،
ايشته بونلردر . (برس قان) بونلرك ايجنده اك
جسور برپهلوان اولديغندن (برس الب) ديه
شهرت بولدى . ايران لهجه سنده (فراسياب)
و (افراسياب) دىندى .

برس الب ، پك كوربوز برترخان (۱) ايدى .
دها كنج ايكن بويوك برخاقان اوله جنى توران
نيلرى چين وايران بويوندورغندن قورتاره جنى
تورك كرجه اكلاشليوردى . برس الب ؛ جسار -
تيله ، عدالتيله ، كوزل اخلاقيله كنجلككسند
بوتون توركارك ، تورك خانلرىنىك توجهلرىنى
قازانه جق يارارلق كوستيريور ؛ هرايشيله توران

(۱) ترخان وتر ، توركجه شهزاده و پرنس
معناسنه اولديغى ديوان لغات التركده مسطوردر .
(ج ۱ ص ۲۷۱ و ۳۳۱)

بوی آریان برش قان « افراسیاب بر عظیم
عسکر ایله انک اوزرینه کلدی . و جنک ایدوب
نوذری بوزدی . و نوذر اول معرکه ده اسیر
دوشوب افراسیاب امری ایله قتل اولندی .
برش قان ، بوضورتله آتاسنک انتقامنی آلمش
اولدی .

برش قان، ایرانی بوقدرله براقمدی . ارقبلرینی
تعقیب ایدوب خراسانه کچدی . « نوذری قتل
ایتدکن صکره ایرانه مستولی اولوب تخریبده
مبالغه ایلدی . و اهاالیسنی اسیر قیلدی . « بوتون
ایران ، توران ایلنک بریایلتی اولدی .

توران ایلنک یکانه خاقانی اولان برش قان،
خراسان و ایران حکومتی ده بویوک ترخانی اولان
(باری قان) ه ویردی . باری قان ، خراسانده
بویوک برشهر یاپدیردی . کندی آدینی بوشهره
ویردی . بورای مرکز حکومت یاپدی . صوکره
باری شهرینه (مرو) دیندی .

شرق و عرب تورکلرینک اراسنه کیرمش
اولان ایران دولتی ، اورته دن قالقنجه غریبه
حکومت ایدن خزر تورکلری (اسکیتلر) ده
اذربایجان اولکهنسینی آلوب قان قرداشلرینه
قاوشدیلر . بوضورتله شرق و غرب تورکلری
برلشدی . برش قانک نفوذی ، آسیانک شرق
ایله غربنی طوتدی .

برمدت صوکره ایرانک بر کوشه سنده
(زال بن زیمان) آدلی بروطنپرور چیقدی .
فارس ایالتی قورتاردی . منوچهرک تختنه طورو .
نلرندن (زاب بن طهماسب) آدلی برشهزاده یی
اوطورددرق ایرانک اقبالی اعاده ایدمیلدی .
برش قان ، کندی نفوذی التنه کیرمش

« منوچهر ، طبرستانه فرار ایدوب صکره
جیحونک اوتنه طرفی افراسیابک ، بری طرفی
منوچهرک اولق اوزره مصالحه اولدیلر . و منو-
چهرک فوتنه دک بوضوح برقرار اولدی . »
برش قان ، برنجی حمله ده آتاسی یاسارقانک
براقدینی یرلری قورتاردی . بوموقیتی ، برش
قانک قدر و اعتبارینی تورکلرک نظرنده پک
بوکسکره چیقاردی . برسقانلو دولته برتمل
قوردی .

بوتک اوزرینه برش قان ، سیحونه قدر
تورکستان حکومتی قرداشی (فارچیغای قان) ه
ویردی . کندیس ده سیحونک بوقاریسنده
یاپدیردی (برسکات) شهرینی (۱) مرکز
سلطنت اتخا ایدرهک بوراده اوطوردی .
صوکره بوراسی برسقانلورک مرکز اداره سی
اولدی . عصر لرحه معظم برشهر اوله رق قالدی .
برش قانک مظفریله قوه معنویه لری قات ، قات
اولان تورکلر ، اوزوطنلری اولان خراسانی ده
قورنارمق ایسته بورنر ؛ فقط صالحی بوزمه میورلردی .
چونکه تورک سیجیه سی ، سوزنده اثباتی امر
ایدیوردی .

بوئسانده ایران حکمداری منوچهر وفات
ایتدی . برینه شهزاده سی (نوذر) کچدی .
نوذر ، اندیشه سی دوستکون ، کبر و غروره زبون
برشاه ایدی . باباسنک غیب ایتدیکی تورکستانی
آلق سوداسنه دوشدی . صالحی بوزدی . خصمنک
درجه اقتدارینی آکلامدن جیحونی کچوب
توران اوزرینه یورودی .

(۱) برسکات ، برش قانک تختگاه و برش شهر
دیکدر . گات وکت ، تورک دیلنده خاقانلرک و خانلرک
تختی و اقامت ایتدکلری شهر معنالیته در . بورایه عربلر
(بارسک) (براسکات) دیشلردر .

ايتدى. بورايە ايرانىلر اراسىندە (مروشاھ جهان) دىندى. جهان خاقاننىڭ مرورى دىمكىدەر. آسياننىڭ ھەر طرفىدە توركىملىك انتشارى بونىڭ زامانىدە واقع اولدى.

اون ايىكى مرورنىدە ايران شىزادەلرىدىن (كىقباد) آدىلى بروتىنپور چىقىدى. رىستىمىن زالىڭ ياردىمىلە عراقا يلىنىدە برىكومت قوردى. طبقە كىيانى تشكىل ايتدى. برىقانىە صلحاً اطاعت ايدەرك خاقانىە تابع تورك خاقانلىرىدىن برى اولدى.

كىقباد، برىقانىە سايە اقبالندە مسعودانە ياشادى. احوال داخلىيەسىنى تنظيم ايدەرك اساسىي حكومتى قوتلىدىردى. صوكرە وفاتىلە ايران ئىختى شىزادەسى (كىكاوس) كچدى.

كىكاوس؛ غايەت متكىر؛ حرىص اقبال و صوكرە درجە خونخوار ايدى. بوندىن دولايى برىقانىە اطاعتى التندە ياشامق ايسىتمىوردى. برىقانىە چىن ايلە مشغول اولىسندىن استفادە ايدەرك پدىرىنىڭ ياپدىنى صالچى بوزدى. فارس و جنوبى اذى بايجان اولىكەلرىنى حرباً اشغال ايتدى.

بونىڭ اوزرىنىە برىقانىە، خراسان حكمدارى (بارىقانىە) ايلە خىزىر حكمدارى (تىمورىقان) ى ايران شامى (كىكاوس) ك تربىيە سەنە مأمور ايدەرك كندىسى اقصى شرق امورىلە اشتغال ايلدى.

كىكاوس، خراسان حكمدارىنىە قارشى (سپاوش) آدىلى شىزادەسىنى كوندردى. كندىسى دە برىقوۋە كافىيە آلەرق خىزىر حكمدارىنىە كېتىدى. خىزىر توركلىرىنى مغلوب ايدەرك آللىرى ارس ايرماغدىن كېرى آتە بىلدى.

اولان ايراندن جدىنىڭ انتقامىنى آلمىش اولدىنى مىناسىتلە زالىڭ بوحرىكتىنى خوش كوردى. يالىكىز فارس ايلالتىدە حكومتىنى تصدىق ايلدىكى (زاب) ايلە ھامايەكارانە برىسياسىت تىقىب ايدەرك ايرانىلرە نىم استقلال وىرمىش اولدى.

تورك خاقانلىرىدىن برى اولان ايران حكومتى بوھامايە سايەسىندە اون برىيل قدر ياشادى. مقام حكومتدە اولدىجە قوت بولان (زاب)، خراسان خانى و ايران ناظرى اولان (بارىقانىە) ك نظر دقتى جلب ايدەرك حرىكە قىيام ايتىمكىلە (برىقانىە) ك امرىلە ايران ئىختى شىزادەسى (كوشاسب) ە ترك ايتدى.

ايران حكومتى، شواختلال داخلىدىن بو صورتە قورتولە بىلىد كدىن صوكرە التى بىل دھا ياشادى. بومدىت ظرفندە ايىكى شىزادە برىرىنى استىرقاب ايدەرك داعىيە استقلالە دوشىدىلر. بونلىك اتحادندىن مأيوس اولان (زال) دە كندى حسابنە چالشمىغە باشلادى.

بوندىن دولايى ايران، برىھىج و مىرجاچنە دالدى. ھەر طرفدە دوام ايدىن آنارشى ايرانىلرى فوق العادە بىزار ايتدى. ايرانىلر، تورك خاقانى اولان (برىقانىە) ە مىراجىت ايدەرك شوھرىج و مىرجىك دىقنى استىرحام ايتدىلر.

برىقانىە، خاصە اردوسىنى معىتنە آلدى. ايكىنجى دىقە ايرانە كىروب اوفاق برىھمتلە مىر اوچنى دە اللە ايدەرك بونلىك افناسىلە طبقە پىشدادىانە صورت قىطعىدە ختام وىردى. فارس ايلالتى، بونىك شىزادەسى و خراسان حكمدارى اولان (بارىقانىە) ك حكومتىنە الحاق ايلدى. برىقانىە، بو صورتە اورتنە آسىيايە شرقاً و غرباً خاقان اولدى. بارى شىھرىندە اقامت

شہزادہ نک اندہ کورد کلرینی خبرویر یورلردی .
بو یوزدن (قرچیغای قان) قرداشی (برس
قان) ی ، سیاوشک قتلہ تشویق ایتدی .

برس قان ، قرچیغایک تشویقانتہ قاپیلدی .
شہزادہ (سیاوش) ی بیکندشہرندہ بوغدوردی .
حاملہ اولان قیزی دہ (بیروقان) ک نظارتی
آلنہ ویردی . قازخاتونک دوغوره جی چو جی
درحال اولدورمسی امرایتدی .

سیاوشک قتلہ واقف اولان بوتون ایران ،
شاهندن افرادینہ قدر قانلی کوزیاشرلی دوکدی .
ییللرجه ماتملر طوتدی . برس قان ، باری قان ،
قرچیغای علیهنہ اعصابندہ جولان ایدن قانلرینی
مدھش بر آتش انتقام ایله قایناقتی .

بوندن سوکرہ قازقاتون (۱) بر اوغلان
دوغوردی بیروقان ، بومعصومی اولدورمکه
قیامدی . برس قانندن کیزلدی . بلوغی زمانہ
قدر کیمسہ یہ سزدرمکسزین بسلدی . بو بودکده
کیکاووسک کیزلی کوندردیکی مأمورینہ تسلیم
ایتدی .

ایران شاهی کیکاوس ، جبارانہ حرکاتی ،
خونخوارانہ مظالمی یوزندن نفرت عامہ یی قازانمشدی .
بونکله برابر سیاوشدن باشقہ اولادی یوقدی .
بوندن دولای بوتون ایران سیاوشک قتلہ نہ
قدر دلخون اولدیسہ شہزادہ سی (کیخسرو) ک
کلدیکنہ اندن زیادہ ممنون اولدی .

کیکاووس ، حفیدینک کلسنہ شکرانہ اولمق
اوزره شمالی اذربایجان سفرینہ کیتدی . حزر
(۱) قانون ، افراسیابک قیزلرینہ وافراسیاب
سالاسندن دوغان قیزلرہ ویریلن عنواندر . (دیوان
کاشغری ج ۱ ص ۳۴۳) بزم لہجہ مزده قادی و خاتون
دیغمکده در .

لکن شہزادہ سی سیاوش ، خراسان
تورکلرینہ قارشى موفق اولمادی . بوندن
دولای بر صلحنامہ امضاسیلہ عودتہ مجبور
اولدی . فقط پدری کیکاوس ، بو صایحی
ردایدہ رک حرب ایتمسی شہزادہ سنہ شدتله امر
واعادہ ایلدی .

سیاوش ، کندیسنک عقد ایلدیکی برصلحی
بوزوب حرباً پریشان اولمقدن ایسہ استیمان
ایتمسی دها موافق کوردی . بناءً علیہ :
معیتله برابر استیمان ایدہ رک باری قانہ دخالت
ایلدی . ہم کندیسنی ، ہم دہ عراقی برس
قانک هجومی فلاکتدن قورتاردی .

باری قان ، شہزادہ سیاوشی باباسی برس
قانک نزدینہ کوندردی برس قان ، شہزادہ یہ
یک زیادہ اکرام ایتدی . قیزی (قاز [۱]
رنکیس) ی وروب کندیسنہ داماد ایدندی .
بخارا جوارندہ بنا ایتدردیکی (بیکند ،
بیکشہری) آدلی بلده اسکان ایلدی .

شہزادہ سیاوش ، بیکدک کوزل هوا سیلہ ،
بول صویله نار ولعت ایچندہ یاشایور ؛
بوجہ کوشکنده ذوق وصفاییدیوردی .
لکن شہزادہ نک حرکاتی و ایران بکلرینک
شہزادہ ایله دوام ایدن مناسبات خفیہ سی ،
تورکستان حکمداری (قرچیغای قان) کدقت
کوزلرینی آجیوردی .

قرچیغای قان ، شہزادہ یی تہلکلی کورمکه
باشلادی . قاملر (کاهنلر) دہ برس قانک
هلاکینی سیاوشک ، بوندن دوغاجق بر
(۱) محمود کاشغری دیوان لغاتندہ افراسیابک
قیزینک ادبی (قاز) و فردوسی دہ شہنامہ سنده
(فرنکیس) اولق اوزره کوستریور .

براوچوروم براقیدی. توران ایلنده (برسقانو
دولتی) طوردقجه تورکلره عجملرک محاربائی
دوام ایتدی . صوکنده ایران دولتی دوچار
انقراض ایلدی .

ایشته آثار شرقیه نك خلاصه مندرجاتی
بودر. شوقایع ایچنده برطاقم علاوله و مبالغه لر
یوق دکلدر. لکن بروقه نك شکل و نقلنده
وجودی محتمل اولان علاوله لر، اهل وقعه نك
وجودینی انکاره حق ویردیرمز. توران ایله
ایراندن هرايکی طرفده بووقایی، کندی
حسیاته کوره یازمش اولدقلری جهته (افراسیاب،
برس الب) ک وارلغی افسانه شکله کیرمشدر .
ذاتاً برس قانك شجاعتی، تدبیر ودهاسی،
تورکلرجه پک یوکسک کورولمش اولدیغی
مناسبتله افسانوی برحال قازانمشدی . ایشته
بو حال، برس قانك وارلغی اثبات ایدن دلایل
تاریخیه نك بریدر . شودلایل تاریخیه نك هله
دوردی، پک جانلیدر .

۱- برس قانك صوی، سلاله سی
تورکلرجه پک مشهوردر . آسیاده ایکی بیک
ییل قدر حکومت ایتمش برسلسله عالیهدر.
مشهور اولدیغی اوزره برس قانك ایکی اوغلندن
یعنی (باری قان) ایله (کرکوس قان) دن
تورمین صوینه تورکلر اراسنده (برسقانو)
دینور .

برسقانلور، دیوان کاشغریه نك تعریفی
اوزره (خاقانیه، خاقانو) تورکلری دیمکه
مشهور اولان تورکملردر. تورکلرجه خاقانیه
تورکمنلری، برس خانك اولادیدرکه دیللی
نازک، دونلری لطیف، خویلی کوزلدی .

تورکلریله خرب ایتدی . خزر حکمداری
(تیمورقان) آدی برقادینك قومانداسیله حرب
ایدن تورکلر (کیکاوس) ک اردوسنی تارومار،
کبکاووسی ده اسیر ایدره ک تیمورقانك حضورینه
کتیردیلر .

تیمورقان، کیکاوسك باشی کسیدردی .
حیاتیکده قان ایچمکدن قانیمان باشك قانسون
دیه رک برقان طولومی ایچنه قویدوردی. بووقه
اوزرینه شهزاده (کیخسرو) ایران تختنه
اوطوردی .

ایران شاهی کیخسرو؛ شجیع، مدبر
بر حکمدار ایدی . تحت ایرانه جلوسندن اعتباراً
بابانك انتقامینی (برس قان) دن آلمق سوداسنه
دوشیدی . بوسودا ایله ییللرجه حاضرلغی
کوردی . خزر تورکلرینی برمعاهده صلحیه ایله
کندیسنه ربط ایتدی .

اعلان حربیه وسیله آرایان کیخسرو، اوافق
برشیئ بهانه ایدره ک (برس قان) . اعلان
حرب ایتدی . بو حرب وجدال، توران ایله
ایران اراسنده ییللرجه سوردی . آسیاده ک
یوکسک برمدنیتمی تمیل ایدن شو ایکی مملکتی
خرابه زاره دوندردی .

صوکنده کیخسرو، شرق تورکلرینك
اراسنه کیرن براختلافدن استفاده ایدره ک
فرصت زمانی دوشوردی . برس قان، باری
قان ایله قرجیغای بوتون معیت خلقیه برابر
اولدوردی . تورکلره قانلی کوز یاشلری
دوكدوردی .

کیخسروک بو حرص انتقامی، تورکلر
جانی یاقدی . توران ایله ایران اراسنده قانلی

یعنی «ترم» — ملوک خاقانیه و اولاد افراسیاب شهزاده لرینه و بونارک خاتونلرینه ، قیزلرینه بویوک اولسون ، کوچک اولسون خطاب ایدیلیرکن استعمال ایدیلن برکله تعظیمدر . بوعبیر ملوک خاقانیه شهزاده کاندن باشقه لرینه بویوک اولسه لر بيله اطلاق ایدلمز .

شوالده (ترم) لفظی، شهزاده، پرسم، نجابتلو مقامنده در. کاشغرایلنده (تارم اووایی) دینان (ترم یا یلاسی) برس قان اولادینک چیتفککری اولدینی ینه بودیوان کاشغری ده مسطوردر. مؤخرآ تورک رجاندن بعض ارباب امتیازه (ترخان) لقبی ویرلمش و عرب دیلنده (طرخان) دینمشد.

۴ — دور اسلامه قدر اسکی ایرانیلر آراسنده هر ییل دوام ایدن (برینل قان) ک اولدورتدیکی (سیاوش مائی، شیون) پک مشهور ایدی. بوماتم ایران مجوسیلری اراسنده هجرتک دوردنجی عصرینه قدر دوام ایتدیکی برس قانک وارلغنی کوسترن دلائل تاریخیه دندر .

یا قوت حموی (معجم البلدان) نده دییورکه: «هر ییل، بریوم مخصوصه مجوسیلر (بیکنند) شهرنده اجتماع ایدرک سیاوشک قتل اولدینی یرده قوربانلر کسهرک قانلرینی اقیدیرلر. بویوک ماتملر یاپارلردی .»

ایرانیلر، برس قانک دورندن شمیدیکی زمانمزه قدر وارلقلرینی بویوک برماتم ایچنده یاشاتمقده اولدقلرینه دقت ایدنلر، برس قانک و برسقاتلو دوات معظمه سنک ایران موجودیت سیاسی اوزرند نه بویوک روللر اوینادینی کورمکده درلر .

بوصویدن چیقان (برسقانلو دولتی) قرون اولانک مدار انتظامی، بعدالاسلام ظهور ایدن (قراخانیه دولتی) ایله سلجوقیه دولتی ده قرون وسطانک قطب احتشامی اولمشلردی. شویله منتظم و محتشم دولتلرک وارلغنی، برس قانک خیالی بر شخصیت اولمادیغنی کوسترن برهانلردندر .

۲ — اوزنه آسیاده (برس قان) ک آثار موجودیتی شمیدی به قدر دیلدرده داستان، لغت، طبقات، جغرافیا کتابلرندن مستباندر. شو آثارک شمیدیکی آدلری، حالا اسکی شانلی آدلرینی کوستره جک بر شکل و قیافده جهانیه عرض اندام ایتمکده در .

بونلردن اردو کند، باری (مرو)، بر سخان، بر سگات باراسکث، برسقان (برسغان)، بیکنند شهرلرینک آدلری پک مشهوردر. بونلرله برابر قیزینک آدینی اکدیران قازین (قزوین)، قوم (قم) شهرلری ده برس قانک وارلغنی، عالمده قوردیغنی عالی مدنیتی کوسترن آثار باهره دندر .

۳ — ترغوانی، تورکگرجه برس قانک اولادینه مخصوص برلقب مفیخرتدر. برسقانلو و ملوک خاقانیه شهزاده لرینه (ترخان، طرخان) دینمش اولدینی دیوان کاشغرینک شهادتیلا، ثابتدر .

بودیوانک برنجی جلدینک (۳۳) نجی صحیفه سنده شویله مسطوردر: «ترم — خطاب مخاطب به التکا کین و من کان من اولاد افراسیاب من الخوانین و غیرها کبرا و صغر و لایطلق هذه اللفظة لغير ابناء الملوك الخاقانية وان کبروا»

وعرفانك بيله بربدعت سيئه، برعادت مكر وهه
كوردیکی ایرانیلره مخصوص اولان شوماتم،
اثبات ایدیورکه (افراسیاب) دینیلن (برس
قان) بر شخص موهوم دکل، وارلنی محقق،
تاریخ حیاته معین، سلسله موجودیتی ثابت
رتورک قهرمانیدر.

امامیه لی

صین صام الریه

تقریباً ایکی بیک یدیور بیلدن بری ایرانده
دوام ایدن شوماتم آیینی، بوتون ابرانیلر ایچون
دائمی بر حال و حرکت مزمن برعلت، فطری
بر طبیعت حکمنی آلمش اولماید که شرف اسلامی
قبول ایدنه قدر (سیاوش) نامنه دوام ایدن
ماتم، بعد الاسلام کربلا شهیدی اولان (حضرت
حسین) نامنه دوام ایدوب کیتمکده در.

یا لکنز شریعت اسلامیته نکل، علم

اقتصاد

قوا و پراتیف شرکتلر

۲ [*]

عصریمزک اسراسی دیمک اولان عمله صنفی
داخلنده دوغان هر فرد برایشی آری کبی،
قلبنه هیچ بریوکسلمک حرصی نفوذ ایتندن
وظیفه مقدره سنی سکوت و توکل ایچنده ایفا
ایتمک یارادیلشنده اولسه یدی شهرلر، قصبه لر،
محله لر مختلف بویوکلکده بر آری قووانندن
عبارت قالیر، احوال اجتماعیه لرینک تدقیق
و تبعی ده بر تاریخ طبیعی مبحثی قادر بسیط
اولوردی. فقط ریاکار بر مساوات اعلانه
تنزل ایتندن صنوف اجتماعیه دعوی مؤبدینک
اک کسدرمه یولدن حلی دوشونمک کبی بر
مزیت کوستردن «براهانیم» بيله بودرده
چاره ساز اولاماش، طبع بشر، ینه غالب کله رک
زه دو تقوا ایله قاریشان احتراصلر، بشرک مستقبل

۴۳۵

انسان جمعیتلرنی دیگر اجتماعی حیوانات
جمعیتلرندن، مثلاً آرلردن و قاریخالردن تمایز
ایتدیردن عواملک اک مهمی صنوف اجتماعیه مز
آراسنده آتلماسی طبیعه محال بر حد فاصلک
موجود اولماماسی در. آشاغی بر طبقه دن یوکسک
بر طبقه یه واورادن داها یوکسک کچمک امکائی
عینی نوعه، عینی عرقه، عینی ملته، عینی قومه
حتی عینی عائله یه منسوب فردلر بیننده مدهش،
دویماز، تسکینی ناقابل، انتهای غیر متصور بر
مجادله تأسیس ایدیور: انواع حیوانیه آرا-
سنده کی «نزاع بقا» یه مماثل افراد بشریه آراسنده
«نزاع ارتقا» حکم سورویور.

[*] ۱ نجیسی جلد ۱۲ صحیفه ۱۸۱ ده در.

ایکنجیسی ده بوکون مطبوعات جمعیتک بواجتاجی
بر آن اول ادراک ایتمش اولسندن دولای درج ایدیورز: